

hájila, smí soud porotní dáti porotcům otázky dodatkové pouze tenkrát, když tvrzené okolnosti, předpokládajíc, že jsou pravdivy, skutečně odpovídají zákonným znakům dotyčné okolnosti, trestnost vylučující. V tomto případě však strach před rodiči, zvláště otcem, obžalovanou tvrzený, i kdyby dosáhl sebe vyššího stupně, nemůže zakládati neodolatelného donucení dle §u 2 lit. g) tr. zák. Neodolatelným donucením ve smyslu tohoto zákonného ustanovení dlužno rozuměti případ střežení se zájmů nebo povinností, v němž může jednající zachrániti sebe nebo jiného před těžkým a bezprostředním nebezpečenstvím pouze tím, že se dopustí činu trestním zákonem zakázaného. Příčinou tohoto stavu nouze mohou býti nejen živelní pohromy, útoky zvířat nebo osob nepřítelů, nýbrž i násilí psychické (vis compulsiva), t. j. vyhrůžka, v každém případě však se vyhledává, má-li nouze omlouvat, úměrnost statku obětovaného a zachráněného. Proto nelze přiznati beztrestnost tam, kde hodnota statku obětovaného je nepoměrně vyšší než hodnota statku zachráněného. V případě, o nějž tu jde, obžalovaná vůbec netvrdila, že jí otec hrozil nějakým zlem pro případ, že by měla nemanželské dítě, nýbrž tvrdila pouze, že obětovala život dítěte jen proto, aby se zachránila před výčitkami rodičů, jichž se, ať již právem či neprávem, obávala. Avšak pouhý strach před výčitkami nezakládá stavu nouze, není-li zde psychického donucování osobou třetí, nepoměr obou statků (život dítěte, shoda s rodiči) pak je tak zřejmým, že nutno předem vyloučiti beztrestnost, obětuje-li se statek nejvyšší hodnoty za cenu osobního pohodlí a příjemnosti pachatelovy. Soud porotní vyložil tudíž nesprávně zákon, přípustiv k návrhu obhájcovu otázku dodatkovou na neodolatelné donucení.

Čís. 491.

Ke skutkové podstatě §u 305 tr. zák. se nevyžaduje, by pachatel vyzýval k páčání určitého trestného činu.

Ke skutkové podstatě zločinu dle §u 87 tr. zák., prvý případ, stačí, vytvořil-li pachatel úmyslným jednáním stav, jenž zavdává příčinu k obávám, že bude mít v zápětí následky vytčené v §u 85 lit. b) tr. zák.

(Rozh. ze dne 23. června 1921, Kr I 165/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 10. ledna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem spoluviny na veřejném násilí násilným vpadnutím do cizího nemovitého statku podle §§ 5 a 83, zločinem veřejného násilí dle §u 87 a přečinem dle §u 305 tr. zák., pokud čelila proti výroku rozsudku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 305 tr. zák., naproti tomu vyhověl zmateční stížnosti, pokud čelila proti výrokům, jimiž byl stěžovatel uznán vinným zločiny spoluviny na veřejném násilí násilným vpadnutím do cizího nemovitého statku dle §§ 5 a 83 tr. zák. a veřejného násilí dle §u 87 tr. zák., napadený rozsudek v těchto směrech zrušil a uznal obžalovaného vinným pouze zločinem dle §u 87 tr. zák.

D ů v o d y:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., brojí stížnost předně proti odsuzujícímu výroku dle Šu 305 tr. zák. Tvrdí, že závadný výrok: »kdyby se to (míněno zabrání »Lidového domu« v Praze) stalo u nás, my bychom jim to ukázali; já byl také voják, jen ať přijdou, my jim to dáme«, neobsahuje vůbec vyzvání k určitému činu, je prý to jen projev rozhořčení nad zabráním Lidového domu v Praze s podotknutím, že kdyby se něco takového stalo v Kolíně, by si to Kolínští nedali líbiti. Náhled stížnosti je především nesprávný, pokud má za to, že § 305 tr. zák. vyžaduje vyzvání k určitému činu. To je náležitostí nedokonaného svádění ve smyslu §§ 9 a 239 tr. zák., předpokládajících vybízení, podněcování a svádění jedné neb více individuálně určitých osob ku konkrétně určitému trestnému činu, kdežto ustanovení Šu 305 tr. zák. má na zřeteli neurčitá, všeobecná vyzvání k páčání protizákonných nebo nemravných činů, pokud se týče všeobecně znějící vychvalování neb omlouvání jich. O takovýto případ tu jde. Zcela nenucený a přirozený výklad závadného výroku vede k závěru, že obžalovaný jednak schvaloval, při nejmenším však omlouval postup oněch osob, které při zabírání Lidového domu v Praze stavěly se na odpor četnictvu a policii konajícím službu a provádějícím vrchnostenský příkaz, jednak pak vyzýval k násilnostem a odporu pro případ, kdyby k podobnému zakročení četnictva nebo policie mělo dojít v Kolíně. Jde proto o výzvu k nezákonným činům, pokud se týče jich schvalování a omlouvání a nikoli o pouhý projev rozhořčení nad zabráním Lidového domu v Praze, jak zmateční stížnost dovodití se snaží. Namítá-li stížnost, že obžalovaný pokládal zabrání domu tohoto omylem za nezákonné, tvrdí tím jen omyl povahy právní, jenž nemůže ospravedlnití trestnost jednání jeho (§ 233 tr. zák.). V tomto směru je zmateční stížnost neodůvodněna.

Částečně oprávněnou je však v tomto ohledu: V odpor vzatý rozsudek zjišťuje, že, když po ukončení tábora důvěrník Josef Š. vybízel lid, aby se rozešel a hleděl zastaviti práci, kde se ještě pracovalo, dodal ale, aby se nedemolovalo, nýbrž aby se zvolila 6členná deputace, rozkřikl se obžalovaný: »To si líbiti nedáme, práce stát musí a kde budou pracovati, tam jim to rozbijem,« a že hned na to dav okolo něho stojící a dosud jen hlučně debatující, tímto výkřikem obžalovaného rozvášněný, počal vyhrožovati a odešel pak ku tiskárně, kde tisknou se »Středočeské Hlasy«, že tam byla vyražena vrata, stahovány řemeny a páčány jiné násilnosti, takže dělnictvo v tiskárně zaměstnané a dosud pracující bylo nuceno opustiti práci, při čemž mohlo snadno dojít ku srážce a krveprolití mezi rozvášněnými davy a stráží i dělnictvem, které práci opustiti nechtělo. Na základě tohoto děje uznal soud, že obžalovaný shora vyličeným způsobem nejen radou, poučením a schvalováním jakožto původce nastrojil, že lidé, opomenuvše vrchnost, vtrhli do místnosti zmíněné tiskárny násilně s více lidmi sebranými a tam vykonali násilí na lidech domácích, na jmění a statku a že k tomuto zlému činu úmyslně příčinu zavdal (§§ 5 a 83 tr. zák.), nýbrž krom toho, že v době největšího rozvášnění davů a v době politických nepokojů vyzýval davy, by násilným způsobem donutily dělnictvo v továrnách, kde dosud se pracovalo, ku zastavení práce a že

jednání toto, předsevzaté ze zlomyslnosti, bylo způsobilé přivoditi v §u 85 tr. zák. lit. b) naznačené nebezpečství pro život, zdraví nebo bezpečnost těla lidského a ve větší míře pro cizí majetek (§ 87 tr. zák.). Právem uplatňuje zmateční stížnost s hlediska důvodu čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že odsouzení obžalovaného ve směru §§ 5 a 83 tr. zák. není odůvodněno. Neobsahuje skutečně, jak stížnost správně vytýká, shora citovaný výrok obžalovaného vyzvání ku vtrhnutí do tiskárny neb místností »Středočeských Hlasů« a nezjišťuje rozsudek ani jinak ničeho, z čeho by se dalo souditi, že výzva obžalovaného nesla se právě tímto určitým směrem. Odsouzení obžalovaného pro zmíněný zločin nenalézá proto ve zjištěném ději skutkovém dostatečné opory. Naproti tomu je však po stránce právní úplně bezvadným odsuzující výrok dle §u 87 tr. zák. Tímto všeobecným ustanovením trestním mají býti postižena ona neurčitá ohrožení tělesné integrity lidí, pokud se týče cizího majetku ve větším rozsahu, která jsou přivoděna jakýmkoliv ze zlomyslnosti předsevzatým jednáním nepřímo, však úmyslně, s vědomím a vůlí pachatele, nikoli však pouze z nedbalosti. Tento moment neurčitosti ohrožení charakterisuje právě prvý případ zločinu dle §u 87 tr. zák. K jeho skutkové povaze stačí proto, je-li jednáním pachatele vytvořen takový stav věci, jenž zavdává příčinu k obávám, že následkem něho bude někdo na tělesné integritě neb na majetku ve větším rozsahu poškozen. Takovéto nebezpečí bylo však výkřikem obžalovaného vyvoláno, jak to nejpádňěji dokazuje zjištění soudu, že ihned po výkřiku tom dav okolo obžalovaného stojící a dosud jen hlučně debatující, počal vyhrožovati a odešel ku tiskárně, kde dopouštěl se různých násilností na majetku, že bylo tím vyvoláno i nebezpečí krveprolití mezi rozvášněnými davy, stráží i dělnictvem, chtějícím pracovati. S tvrzením, že výrok obžalovaného nebyl činem ze zlomyslnosti spáchaným a že byl jen bezmyšlenkovým opakováním toho, co bylo jinými slovy proneseno s balkonu radnice, ocitá se stížnost v odporu se zjištěním rozsudku, že se tak stalo ze zlomyslnosti, v kterémžto výroku dochází výrazu i ten moment, že obžalovaný, člověk soudný, byl si také vědom způsobilosti svého jednání, přivoditi některé z nebezpečí v §u 85 lit. b) naznačených. Shora vyličený skutkový děj opodstatňuje proto plně skutkovou podstatu zločinu dle §u 87 tr. zák., ale jen tuto kromě uvedeného ovšem přečinu dle §u 305 tr. zák.

Čís. 492.

Skutková podstata zločinu veřejného násilí dle §u 83 tr. zák. jest splněna, byla-li vlastníku odňata dispozice ohledně nemovitého statku, ať se zabírající skutečně držby ujali čili nic. Není třeba, by násilí na osobě bylo skutečně vykonáno.

(Rozh. ze dne 23. června 1921, Kr I 172/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 22. ledna 1921, pokud jim byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí dle §u 83 tr. zák., mimo jiné z těchto